

дослідники розглядають різні типи суглобових переломів та варіанти їх малоінвазивного відновлення.

Rocheleau P.J. et al. [5] описав мінімально інвазивну техніку регенерації головки стегнової кістки за використання артроскопії у собаки. Через шість тижнів після операції рентгенологічна оцінка показала, що розташування імплантату не змінилося, кульгавість не задокументована. Через 6 місяців після операції у собаки відновилися функція кінцівки. На думку авторів використання цього методу може бути альтернативою досить поширеному сьогодні відкритому підходу при вирішенні коксофemorальної люксації.

Позитивні результати за використання МІМВП також отримували й інші автори [6-8].

Висновки. Мінімально інвазивні методи відновлення за переломів є ефективними сучасними методами остеосинтезу. Разом зі зниженням тривалості і вартості оперативного втручання вони забезпечують високу терапевтичну ефективність за лікування переломів у дрібних домашніх тварин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Beale B., McCally R. Minimally Invasive Fracture Repair of the Tibia and Fibula. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2020 Jan. 50(1). P. 183–206. Doi:<https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2019.08.008>
2. Maritato K.C., Rovesti G.L. Minimally Invasive Osteosynthesis Techniques for Humerus Fractures. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2020 Jan. 50(1). P. 123–134. Doi:<https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2019.08.005>.
3. Hudson C.C., Lewis D.D., Pozzi A. Minimally Invasive Plate Osteosynthesis: Radius and Ulna. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2020 Jan.50(1). P. 135–153. Doi:<https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2019.08.006>.
4. Cole G., Beale B. Minimally Invasive Osteosynthesis Techniques for Articular Fractures. *Vet Clin North Am Small Anim Pract.* 2020 Jan. 50(1). P. 213–230. Doi:<https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2019.08.012>.
5. Rocheleau P.J. Arthroscopic placement of a toggle rod to correct coxofemoral luxation in a dog. *Vet Surg.* 2018 Oct. 47(7). P. 970–974. Doi:<https://doi.org/10.1111/vsu.12937>.
6. Guiot L.P., Déjardin L.M. Prospective evaluation of minimally invasive plate osteosynthesis in 36 nonarticular tibial fractures in dogs and cats. *Vet Surg.* 2011 Feb. 40(2). P. 171–182. Doi:<https://doi.org/10.1111/j.1532-950X.2010.00783.x>.
7. Pozzi A., Lewis D. Surgical approaches for minimally invasive plate osteosynthesis in dogs. *Vet Comp Orthop Traumatol.* 2009;22(4):316-20. doi: 10.3415/VCOT-08-10-0096. Epub 2009 Jun 23.
8. Milovancev M, Ralphs SC. Radius/Ulna fracture repair. *Clin Tech Small Anim Pract.* 2004 Aug;19(3):128-33. doi: 10.1053/j.ctsap.2004.09.005.

УДК 636.084.523

ЮХНО А.Є., магістр

Науковий керівник – **ЄМЕЛЬЯНЕНКО О.В.,** канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

emel_79@ukr.net

УПРАВЛІННЯ КУЛЬГАВОСТЯМИ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ КОРІВ

Першочерговим завданням в управлінні кульгавостей є їх виявлення. За результатами проведеної клініко-ортопедичної диспансеризації дійного поголів'я, 490 корів, у яких зустрічалися 53 її розладів, що відповідно становить 11 % і дає нам право віднести господарство до допустимого рівня. На сьогодні у доступній літературі описано багато систем оцінювання кульгавості, але найчастіше використовують 5-бальна порядкова шкала та багато з бальних систем є модифікаціями попередніх. Тому саме її ми використовували у своїх дослідженнях та отримали наступні результати.

Ключові слова: корови, кульгавості, хвороби копитець.

Один із рецептів вирішення проблеми захворювань кінцівок – урахування трьох факторів, що сприяють розвитку захворювань ратиць та збільшенню втрат через вибракування тварин. Перший – **тваринний**. Йдеться про генетичний добір за будовою ратиць (наприклад, глибиною п'ятки), а також за екстер'єром кінцівок (наприклад, певна постановка ніг зумовлює схильність корови до кульгавості). Також потрібно більше уваги приділяти **середовищу**, в якому перебуває корова. Її комфорт, дистанції, які тварина долає від доїльної зали до пасовища чи зони відпочинку, поверхня та розміри стійла, гумове покриття на проходах, наявність дрібного каміння, тепловий стрес, гній та бруд, замерзлі

поверхні й бетон – усе це збільшує вірогідність виникнення проблем із кінцівками. **Годівля** – третій фактор, що може вплинути на стан здоров'я корів та їхніх ніг. Саме до нього ми й хочемо привернути увагу виробників.

Першочерговим завданням в управлінні кульгавостей є їх виявлення. За результатами проведеної клініко-ортопедичної диспансеризації дійного поголів'я, 490 корів, у яких зустрічалися 53 її розладів, що відповідно становить 11 % і дає нам право віднести господарство до допустимого рівня.

На сьогодні у доступній літературі описано багато систем оцінювання кульгавості, але найчастіше використовують 5-бальна порядкова шкала (Sprecher et al., 1997;) та багато з бальних систем є модифікаціями попередніх. Тому саме її ми використовували у своїх дослідженнях та отримали наступні результати.

Норма 1 бал. Стоїть та ходить нормально. Спина рівна. При ходьбі здійснює довгі впевнені кроки. Положення спини під час спокою: рівне. Положення спини під час ходьби: рівне. Таку кульгавість, правильніше сказати її відсутність, нами зареєстровано у 338 голів, що відповідно склало 74 % всіх обстежених корів.

Слабка кульгавість - 2 бала. Стоїть з рівною спиною, але під час ходьби з'являється вигин спини. Хода злегка порушена. Положення спини під час спокою: рівне. Положення спини під час ходьби: зігнуте. Така кульгавість давала нам право відбирати потенційних корів для ортопедичної обробки, яка в господарстві проводиться постійно і більш детально буде описано нижче. В цю групу нами було віднесено 74 корови, що, відповідно, складало 15 %.

Середня кульгавість - 3 бала. Стоїть та ходить з вигнутою спиною. При ходьбі здійснює короткі кроки однієї або більше кінцівками. Може бути видимим невелике опущення копитних відростків кінцівки протилежного хворий. Положення спини під час спокою: зігнуте. Положення спини під час ходьби: зігнуте. В цю групу в переважній більшості ми відносили корів з клінічними формами деформацій (8 %, що склало 39 голів).

Кульгавість - 4 бала. Стоїть і ходить з вигнутою спиною. намагається ненаступати на одну або кілька кінцівок, але тим не менше наступає. Проглядається опущення копитних відростків кінцівки протилежного хворий. Положення спини вчасно спокою: зігнуте. Положення спини під час ходьби: зігнуте. Такий вид кульгавості нами зареєстровано у 10 тварин.

Гостра кульгавість - 5 балів. Яскраво виражений вигин спини. Тварина ходить неохоче і практично не ступає на уражену кінцівку. Положення спини під час спокою: зігнуте. Положення спини під час ходьби: зігнуте

Серед всіх виявлених хвороб копитець найбільш часто превалювали виразкові ураження – 26 випадків або близько 20%, їх яких часто зустрічали виразка Мортелларо – 18 випадків або 14%, виразки в ділянці міжпальцевих щілини – 8 випадків або 6%. Гнійно-некротичні запалення в ділянці основи шкіри відзначали 27 випадків або 21%. Зокрема, виразка Рустергольца зустрічалася в 10 випадках або 8%, тіломи і флегмони віночка реєструвалися найрідше, відповідно, в 3 випадках або 2% і 1 випадок або близько 1%.

Головні чинники господарської діяльності, що викликають кульгавість молочних корів, такі: навколишнє середовище; годівля; поведінка тварин (технологічні стреси); управління стадом; розведення; вирощування молодняка. Деяким аспектам ми присвяtimo свою роботу.

Показник рухової активності є швидким та простим методом оцінки. Якщо оцінка рухової активності проводиться регулярно (в нашому господарстві раз на місяць), то це допомагає виявити проблемних корів і запобігти розвитку клінічної кульгавості.

Існує багато чинників, які можуть викликати кульгавість, такі як інфекція, раціон з низьким вмістом клітковини. Кульгаві корови будуть проводити багато часу лежачи і споживати менше корму і води, що призведе до зниження надоїв. Часто цим коровам потрібен ретельний догляд і лікування. Якщо їх відправити на операцію, то може знадобитися тривалий період відновлення. Можливо, під час лікування або одужання вони не зможуть вставати. Профілактичні заходи можуть запобігти розвитку сильної кульгавості,

підвищити рухову активність корів із середнім ступенем кульгавості і продовжити продуктивний термін життя корови. Необхідно оцінити, піддається корова лікуванню чи ні. Якщо немає, єдиним виходом є вибракування.

Отже, кульгавості завдають великих збитків молочним фермам, тому велику увагу слід приділяти їх профілактиці.